

Sprekers / Voorbereidingscommissie

Sprekers

Mw. J. Biemans - Dhr. L. Frijters - Mw. T. Laarhoven - Dhr. E. Neeleman -
Drs. A. Nouws - Dhr. W. Razenberg - Drs. H. Sanders MEM -
Dhr. F. Strikwerda - Dhr. S. Marisse

Panelleden

Dr. K. Arts
*gedragsneuroloog, Pro Persona, Vincent van Gogh voor geestelijke
gezondheidszorg, RMC Klimmendaal, Arnhem*
A J de Beaufort MSc
GZ-psycholoog, Pro Persona, Nijmegen
Drs. T. Coppes
neuropsycholoog, Klimmendaal, Arnhem
H. van Dam
publicist, vrij gevestigd docent en consulent NAH, Leusden
Drs. A. Nouws
GZ psycholoog, vrijgevestigd, Nouws Hulp bij Parkinson, Druten
Dr. W. Kars
vrijgevestigd psychiater, Epe
Dr. B. Post
neuroloog, ParkinsonNet, Radboudumc, Nijmegen
G. Roodbol, MSc in Nursing, MANP
verpleegkundig specialist GGZ, ParkinsonNet, Radboudumc, Nijmegen

Vorbereidingscommissie

H. van Dam
vrij gevestigd docent en consulent NAH, Leusden
Drs. A. Nouws
GZ psycholoog, vrijgevestigd, Nouws Hulp bij Parkinson, Druten
F. Poiesz
uitgever en patientjourneylist; Poiesz uitgevers, Koog aan de Zaan
G. Roodbol, MSc in Nursing, MANP
verpleegkundig specialist GGZ, ParkinsonNet, Radboudumc, Nijmegen
J. Müskens
project manager, Radboudumc Health Academy, Radboudumc, Nijmegen

Algemene informatie

Doelgroepen

Deze studiedag is bedoeld voor (GZ)psychologen, neuropsychologen,
neurologen, psychiaters en geïnteresseerde paramedici zoals
fysiotherapeuten en parkinson verpleegkundigen.

Locatie

De studiedag wordt gehouden in auditorium van het
Radboudumc Nijmegen

Accreditatie

wordt aangevraagd bij

- Het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP)
- Accreditatie van deskundigheidsbevorderende activiteiten voor paramedici (ADAP)
- Accreditatie Bureau Algemene Nascholing (ABAN)
- Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF)
- Verpleegkundig Specialisten Register (VSR)

Inschrijven / betalen

- Inschrijftarief € 225,- en € 125,- voor verpleegkundigen
- U kunt zich inschrijven en uw betaling regelen via onze website www.radboudumc/bestaansparadox
- Op onze activiteiten zijn onze algemene voorwaarden van toepassing

Contact

Radboudumc
Radboud Health Academy / 87
Yvonne Savelkoul-Broekman, projectmedewerker
Postbus 9101, 6500 HB Nijmegen
T 06 15310241
E Yvonne.Savelkoul-Broekman@radboudumc.nl

Radboudumc Health Academy

Studiedag

De bestaansparadox van het Parkinson patiënt-zijn

Het grondpatroon verteld in 7 thema's

F. Langerhuizen

Vrijdag 2 februari 2018

ParkinsonNet

Health Academy
Radboudumc

Toelichting

De bestaansparadox van het Parkinson patiënt-zijn Het grondpatroon verteld in 7 thema's

Vrijdag 2 februari 2018

Deze studiedag is bedoeld voor (GZ)psychologen, neuropsychologen, neurologen, psychiaters en geïnteresseerde paramedici zoals fysiotherapeuten en parkinson verpleegkundigen.

Inhoud

De belangstelling voor de niet-motorische symptomen van de ziekte van Parkinson is de afgelopen jaren flink toegenomen. Maar dat heeft nog niet geleid tot een diepgaande analyse van de mentale symptomen van de ziekte. Nog altijd worden deze beschouwd en behandeld als psychiatrische stoornissen (angst, depressie, psychose) zonder de vertaalslag te maken naar de oorsprong, de ziekte van Parkinson. Alleen al door de lokalisatie van de aandoening, de basale ganglia, is er sprake van een substantiële wezensverandering bij mensen met de ziekte van Parkinson. Er ontstaat een vorm van emotionele en cognitieve instabiliteit die we misschien nog het beste kunnen begrijpen als mentale correlaten van de bekendere motorische symptomen.

De behoefte aan psychologische begeleiding is groot. Dat vergt van ons dat we bereid zijn ons te verdiepen in het specifieke van de veranderingen bij Parkinson, zonder al te uitdrukkelijk gebruik te maken van een DSM denkkader. Op deze studiedag presenteren patiënten een aantal basale aspecten van het parkinson patiënt-zijn. Steeds weer blijkt dat lichamelijke veranderingen geest en bewustzijn vormen en dat tegelijk de stabiliteit van vooral het gevoelsleven van binnenuit voortdurend wankelt.

Elk thema wordt ingeleid door een parkinson patiënt soms samen met een naaste. Een panel van hulpverleners reageert hierop. Plenair vervatten we daarna het besprokene in handreikingen voor de alledaagse praktijk.

Programma

- 09:00 Registratie en koffie
Voorzitter/moderator: *Hans van Dam*
- 09:30 **Welkom en inleiding**
Hans van Dam
- 09:40 **Hulpverleners met een psychotherapeutische attitude gewenst**
Over de zienswijze van Cecil Todes en John Doe, psychiater en psycholoog én parkinson patiënt, over de hulp die ze wensen bij hun veranderende gevoelsleven *Ad Nouws*
- 10:00 **De psychische effecten van mijn ziekte**
In een autobiografisch verslag wordt ingegaan op de psychische effecten van zijn ziekte, over de oorzaken en over de wijze waarop hij ermee omgaat *W. Razenberg, interview/woordvoerder: Ad Nouws*
- 10:15 Panel *Klaas Arts, Bart Post, Wouter Kars, Tobias Coppes, Arnoud Jan de Beaufort en Gabriel Roodbol*
- 10:40 Samenvatting en handreikingen *Hans van Dam*
- 10:45 **Over 'kippenvel' beleven bij 'kippen houden', op zoek naar een ander gevoel van blij zijn**
Over het verdwijnen van het intense genieten
E. Neeleman, interview/woordvoerder: Ad Nouws
- 11:00 Panel *Klaas Arts, Bart Post, Wouter Kars, Tobias Coppes, Arnoud Jan de Beaufort en Gabriel Roodbol*
- 11:25 Samenvatting en handreikingen *Hans van Dam*
- 11:30 Pauze**
- 12:00 **It is just a matter of being on or being off**
Over het ontstaan van een bestaan in twee dimensies en een daaropvolgende DBS operatie *H. Sanders*
- 12:15 Panel *Klaas Arts, Bart Post, Wouter Kars, Tobias Coppes, Arnoud Jan de Beaufort en Gabriel Roodbol*
- 12:40 Samenvatting en handreikingen *Hans van Dam*

Programma (vervolg)

- 12:45 **Afnemende wilskracht**
Over stroperigheid in denken en handelen, stil vallen en niet op gang komen *J. Biemans, S. Marisse, interview/woordvoerder: Ad Nouws*
- 13:00 Panel *Klaas Arts, Bart Post, Wouter Kars, Tobias Coppes, Arnoud Jan de Beaufort en Gabriel Roodbol*
- 13:25 Samenvatting en handreikingen *Hans van Dam*
- 13:30 Lunch**
- 14:30 **Stress, niet normaal meer**
Over een veranderend stress systeem en waarom pillen niet altijd werken *L. Frijters, interview/woordvoerder: Ad Nouws*
- 14:45 Panel *Klaas Arts, Bart Post, Wouter Kars, Tobias Coppes, Arnoud Jan de Beaufort en Gabriel Roodbol*
- 15:10 Samenvatting en handreikingen *Hans van Dam*
- 15:15 **Wat is Kees en wat is Parkinson**
Over veranderende relatiepatronen
T. Laarhoven, interview/woordvoerder: Ad Nouws
- 15:30 Panel *Klaas Arts, Bart Post, Wouter Kars, Tobias Coppes, Arnoud Jan de Beaufort en Gabriel Roodbol*
- 15:55 Samenvatting en handreikingen *Hans van Dam*
- 16:00 Pauze**
- 16:30 **Als de melodie uit het denken verdwijnt**
Over de-automatisering van het denken en noodzaak van omdenken *F. Strikwerda, interview/woordvoerder: Ad Nouws*
- 16:45 Panel *Klaas Arts, Bart Post, Wouter Kars, Tobias Coppes, Arnoud Jan de Beaufort en Gabriel Roodbol*
- 17:10 Samenvatting en handreikingen *Hans van Dam*
- 17:15 Samenvatting van deze dag *Hans van Dam*
- 17:30 Informele afsluiting met een borrel en snack**